

Іван КОЗАЧЕНКО

ОБІТОВАНА

Присвячую мамі

Іван КОЗАЧЕНКО

ОБІТОВАНА

Поезії

Київ
1998

Автор цієї поетичної книжки – відомий українському читачеві за збірками поезій “Аркан срібний”, “Відеохронопис”, “Лови”. Поет, пісняр, Іван Козаченко знаний і як неодноразовий дипломант Всеукраїнського фестивалю сучасної пісні та популярної музики “Червона рута”, призер та лауреат Всеукраїнського фестивалю авторської пісні та співаної поезії “Оберіг”, лауреат міжнародного літературного конкурсу “Гранослов” та елітарного мистецького фестивалю “Лір”.

ISBN 5-308-01700-X

© Іван Козаченко, 1998

© Валерій Євтушенко, гравюри, 1998.

Видавець Телепрескорпорація «Республіка»

ІВАНОВА ОБІТОВАНА

Про поезію, очевидно, писати не треба. Це розумієш тоді, коли хочеш написати.

*Це я – зашнурована в шори мішень.
З нори напівкрок – крововилив у ніч,
Свободою хліба я ситий лишень,
сутулою волею протиріч.*

Якщо й писати, то – з приводу. Це, скажуть, найлегше: випадкові сплети асоціацій зі зімітованою (у стилі наших днів) “органічністю”, та ще пару цитат з... Одне слово, все зрозуміло, але все-таки кілька рядків у цій книзі мене (не “за всіх скажу”) застерігають.

Я в юності захоплювався поетами, які щовірша “згорали”, тяжко несучи “планетарну причетність” до всього (на всій планеті) болящого. Мій пієтет дійшов до того, що слова втрапили свої значення. О, не ті, якими світилися у день Творення, а навіть ті, що ними одне від одного відділяються. Суцільне слово-поезія-фікція. Я належав до Ордену “метафористів”, тож розумів різницю між образною мовою і суконною, але слово “крововилив” не може означати щось інше, ніж те, що означає. І тоді я знову почав спочатку.

*Твердиня ізнов підіймається з дна.
Одна від правіку. Самотньо одна.
Бо витопив Бог тих, хто звалились людьми,
до себе забрав твердокостих з кістьми.
І світить нам зорі. І кличе з п'ятьми.
Та в мареві ми.*

Нарешті підходжу до свого улюбленого комплексу, який полягає у мазохістському задоволенні-переконанні, що поезія – мстива. Вона дає право на маневр (особливо здібним), а ще здібнішим дає сумне право на ересь. А ересь – іншомовного походження і перекладається так: вибір. Поет може “переробити” навіть минуле свого народу, але не може – хоч би одну свою днину, зафіксовану фальшиво у художньому тексті.

*Мурахи на цукрі минушого дня,
на дикому вітрі неггорнутих пуц.
Бліда маячня, невтолима бридья...
Господь зустрічає німого коня,
і падає вершник в обвуглений куц.*

Ох, ці мурахи з “Останнього світу” Рансмайра, з “Реставрації снігу” Андрусяка... Вони передують коням Апо... (перекреслено) постмодернізму.

Це я – зашнурована в шори мішень.

Не від великого розуму, звісно, але я не співчуваю сьогодні жодному зі щовірша згорілих – я співчуваю беззахисному голосові Івана Козаченка. Почну з першого значення. Почну з пісні – далі кожен продовжує сам. Не мурахи, не коні, не вовки Змієборця – сьогодні скрізь і всюди стрибають безсмертні зайці Старицького. І це не дуже смішно, бо в єдиному хижому нападі щодня і щоночі добивають нас вже навіть за межею маразму наші піснетворці: від обрядових патріотів (на час обряду), до сорієнтованих на захід (через близьку північ), а від “світла” нинішніх зірок естради, здається, вже нікуди заховатися.

Бліда маячня, невтолима бридня...

На такій “зоряній” сцені беззахисний голос Івана Козаченка, що рветься, як “нить часів” (та сама!), нагадує останню надію: є ще Поезія. Але... Але в поезії Івана Козаченка слово “крововилив” значить те, що означає це слово і всі ці слова.

Та в мареві ми.

Про поезію, можливо, треба писати, але з умовою, що спочатку висловишся “з приводу”. Чому одважився на “напівкрок”. Мене (не “за всіх переболію”) спонукали до цього багато віршів із цієї книги, але я вибрав (ересь?) один – всі цитати з цього тільки твору. Із вірша “Обітована”. На самому фіналі збірки. Тож, починайте спочатку, бо твердиня ізнов підіймається з дна.

Василь Герасим'юк

НАСПОДІ КРОВІ

Чуєш, Таню, бачиш, Таню,
час осінній, відлітання.
Втвориш вікна, як повіки, —
сірим вітром тягне з вікон.
Хрипко скаркують завіси —
час багрянний, звісно, звісно.

Звідси, гей, колись-то літом
вікна вистрибнуть у небо.
Стовбуриння голих літер —
згадка згіркла і ганебна.
Небеса забудуть пісню
про зиму, далеку звідси.
Тільки вихрипнуть завіси —
звісно, звісно.

Олексі Сопронюкові

Мова йде про туман, що не має початку ні краю,
про замріяний самообман, де і я, нерожденний, згораю.
Про дітей і тварин, що не винні у нашому горі,
про ліхтар маяка і вітрило в далекому морі.
Про найближчих людей, що давно вже далеко, не з нами,
про скелети ідей і про сонце понад табунами.
І про цятки зірок, що зоріють — зіниця в зіницю,
і про те, що рокує пророк, про надії тремтячу синицю.
Хто пройде крізь вогонь, хто не прійде крізь пелени сірі,
хто в бездонні погонь переродиться в лютій зневірі.
Мова про боротьбу, про немислиме вариво болю,
про бажання означити долю співмірну з собою.
Вибач, Боже, сліпим, без'язиким, глухим, безголосим!
Ми вже маємо все. Ми вже маємо все, чого просим.

НАМ

Немислиме згорає полотно,
немислимі озера опадають,
Мов попіл. Він шукає дна, а дно
немислиме. Над водами ридають.
Усі вони, і ми, і ви, і я.
Немислимі озера прастолітні,
мов квіт — посохли.
Бо одна змія
для всіх озер.
Для всіх, хто квітне в квітні.

БАЛАДА ПРО КОНЕЙ

Був ранок, звичайний ранок
і день мав звичайним бути —
у межах буденних рамок.
Та що це за гомін чути?

Чому зашуміло місто,
як той велетенський вулик?
Щось свіжо в повітрі зблиснуло
на тлі симетричних вулиць.

Дивується люд з балконів,
бо стрілами вогняними
промчали по місту коні
і вітер вдогін за ними.

Не знали ті вільні коні,
що є крім роздолля місто,
зросли на степів розгоні,
між вулиць їм рівних тісно.

Хто зна як сюди попали,
на волю скоріш хотіли.
У місті їм неба мало.
Не бігли тому, — летіли.

Пропали з реальним ранком
ілюзії мої сонні...
А все ж я б хотів, щоб раптом
промчали по місту коні.

Можна я буду на тебе молитись, як на ікону.
Сльози, що будуть з очей твоїх литись — пити до скону.
З усміху твого олтар побудую,
вікна наповню твоїми очима,
біль і тривогу у дзвони вкладу я,
браму мовчання навстіж відчиню.
Крила вчорашні — тінь за плечима.

АЛЬПІНІСТИ

М.Нищукові

Ворони крутять шалені дзеркала
неба на осях розхитаних гір.
Тіло подерте, кості нагі
схопить морозом...
Нащо чекала...

Ми, альпіністи, з тих могікан,
що не вертаються, отже — по вірній
ходять путі, їй ім'я — вертикаль,
урвища дикі високогірні.

Не затулити в осліпшому місті,
поміж мільйонів дрібних егоїстів
тоскне воання, що вже й не нове,
що, як вершина хмару прорве.

Так веселіше, правда, “старик”,
місто гулке не почує ніколи
твій семикратно повторений крик,
що зависає у проймах розколин.

Так ми йдемо крізь обдерті ліси,
витоптані, поріділі легенди.
Голої правди, нагої краси
поодинокі сліди.
Решта — гендель.

Вирізьбив на серці кам'янім
три сосни...

Весна, як ніч холодна.

Ї горить вугіллям у вогні
пам'ять, протаврована у дні
юності, що звестися не годна.

Проминаю сто висотних скель,
де печер квадратних гострі бліки,
тихий страх під ложечкою ссе,
де у ситих шлуночках осель
виразки, яких не гоять ліки.

Три сосни за вікнами пливуть...
Тріє царі в просторі нічному
розтинають вічну каламуть
хто зна від коли, забувши втому, —
не знайдуть комети булаву.

Вже їх висікає дощ і сніг,
плач і сміх в озонових бескеттях.
Обсотав їх з голови до ніг
час, як пес ті кості кам'яні,
що в труні народжують пісні,
горобини зоряної кетяг.

ВИШНІ, ЗАПЛЕТЕНІ У ВІНОК

Волосся вогнисте, як меду розплавлений згусток,
а губи — проміння у шовку вечірніх пелюсток,
а очі — липневого неба пронизлива синь.
У голову гупають голою кров'ю
голодних жадань голоси.

Тінь гори, мов темний звір —
дрібка сажі з чорних дір.
Хай же слід не обмине
прірви лоно кам'яне,
де в глибокі гнізда тиші
зазирає сум всевишній.
Поцілунок доторкне
квітку, що в провалля чорне
ніч всесвітню тихо горне.

Губи тріскають і сохнуть.
На гілках погаслі вишні.
Видзьобали темну кров їм
перелітні блудні птиці.

Погляд падає у безвість
і кружляє довкіл себе,
мов листок, що однокрило
серпантин спіральний креслить.

Наче висхий мертвий промінь
жовтий скальпель сухостою,
шкіру неба розітнувши,
відкриває рану сонця.

ВІКНА

Окраець медвяної Паски,
спожитий чи той, що лишивсь.
Спливаючі сполохи злата,
німі відображення риб.

На віти наштрикнуті вікна
конають в нічній самоті.
Ярила усміхнутих жител
у срібні світилка стечуть.

Ї згаснуть віджеврілі гноти
роздовжених смутком зіниць,
наповнивши запахом церкви
смертей і народжень тюрму.

Ї зблиску останнього крапля
черкає свічадо творця.
Мій прах пригорта у вітрині
твого відображення пил.

ВОГОНЬ

За склом автобуса плете дощем холодним, аж вогненним.
В цей час висловлюється те, що залишилось незбагненим.

В автобусі десяток душ, мов у чистилищі новому,
немов усіх везуть додому. У животі холодний вуж.

Чому антоновим вогнем усе повинно завершитись.
Чом день не залишити днем і ночі ніччю не лишитись.

Я так люблю цей білий світ, цей чорний, різнокольоровий,
глибоке молоко корови, “останній цвіт з останніх віт”.

І золоту беліберду, і нісенітницю лукаву,
хімерну паву молоду, що любить каву.

Сирени аварійний плач... По швах перетинки тріщали.
Російські рими: “плач-палач, клубника-Ника...” все прощали...

Перехворівши сірим днем, у високосний рік лишитись
живим і скільки нагрішитись, і скільки гратися з вогнем.

ВОВКУЛАКА

Снігами йду.

Сліди ховаю.

В озера темні запливаю.

В струмках гарячих мию рани.

Ще рано.

Ще поки спить за чоловіком,

в нутрі моїм, оскал грядущий.

Залізний Вовк, Залізним Віком

я ще прийду по ваші душі.

ГЛЄВИ*

Глєви, що живуть на дереві
глуму.
Глина...
Линва...
Леви...
Вспак мотаємо клубочки,
солим атомні грибочки.
Стовбур прикував зіниці.
Ноги — втоптані в сідниці.
Стовчені на паляниці
обриси іконнолиці.
Над землею розпростерті
корчі глевів — ритми смерті.
Пещені нащадки смердів.
Мегаполіси без тверді —
наша спільна домовина —
зверху й знизу — половина.
Пустка за околom свічки.
Божевільні чоловічки,
Слуги шльондри-королеви.
Покручі.
Приблуди.
Глеви.

**Гриби, що ростуть на дереві*

ДОГОРИ ДНОМ (Антиліричний етюд)

Гойдає ніч холодні куполи,
у чашах дзвонів вариться смолюка.
З висотних невіджеврілих вуглин
лунає світло.
Хтось не спить.
Падлюка.

Прийде косар останній, і впадуть
отави навіть залізобетонні.
Як фрукти гутаперчеві грядуть
анфаси наші —
морди непристойні.

Падемо в ніч, у безвість, у смолу,
у сонце, у жовток від абрикоси.
Кислотний дощ —
на голову малу.
Сеча в золу.
А роси — на покоси.

ЗАГИБЕЛЬ

Трепанація писанки —
це благотворний процес —
для майбутніх убивць
зберегти бальзамоване свято.
Що, дідуню Перуне!?!
Що, господи боже мій, тату!
Вічно юна, мов смерть,
крутозада — з богині принцес,
Розпанахана Хіть
владарює у дуплах мізók,
як у штольнях криниць,
всохлих вічною напастю пити.
Птах тріпоче в снігу,
ніби зірки підранений зойк.
Ну а Шляхом Чумацьким
цокочуть рапаті копита.
Буде шабаш новий!
Тісто місяця випхало з діжки
сизу лисину,
що замісили чортячі хвости.
Буде хліб високосний на крóbі
й козлині горішки...
Їжте, дітки,
роти наші спухли
од відчаю мсти.
Крізь павучі сузір'я
розбризкані скалки роси.
Виссав страх юні груди,
мов зморщені кулі дiряві...
Безтілесні, блукають
у випасах риб голоси...
Безсердечні кохаються
у інкубаторній мряві.

ЖІНКА В НЕОНОВОМУ

Ця пташка маленька прокльовує гамір і тишу,
немов електронний годинник.

Твій голос живий

у череві зник в напівпровідникових всевишніх.

Артерії струмів,

пластична краса голови.

Можливо, ти — робот,

тендітний пругкий автоматик.

Можливо ти маєш нове синтетичне єство.

В палкій кібернетиці вже не важливо:

ти — мати,

кохана, дружина,

ти — вічність, чи так...

“баловство”.

ЗИМОВИЙ ВОКЗАЛ

Вим'їни у склі
з лютневого наркозу
твоїм рукам тепла
не жаль. Прозорі сльози,
вони не долетять
з минулішнього раю
крізь це зілке життя.
Сніжинами згорають
секунди білизни.
Снігами їх любові
відгаслої, вони,
мов кров'ю голубою
захованою в плоть,
в підземні русла дикі,
випалюють тепло.
В люстерку невеликім
горить рука твоя
в моїй руці — лиш іній.
За літаком змія
вмерзає в лід склепіння,
що відливає нас,
грозою не пролितих.
І наші імена
в його холодних плитах
пунктирами ряхтять
дощів, снігів і списків,
як вислані з життя
без права переписки.

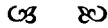
ІДУЧИ ПІШКИ ПІСЛЯ ДОЩУ

Дахи, що просякли іржею,
горища — павучі раї
і крони — зелені рої.
Зачовгані погляди.
Вже я не можу
себе зрозуміть —
навіщо шукаю розв'язки.
Герої новітньої казки
не втратили вроджену міть.

Підвали, пропахлі щурами,
і люди, промиті дощем.
З віконної кожної рами
струмує за давнений щем.

ІКАР НА АВТОСТРАДІ

Вже знав я, звідки ці сталеві ікла,
бетонна паща, чрево самоти,
коли летів лісами нутряними
і завивала здичавіла кішка,
і темний дощ густий був, наче кров...
Ще тоді, коли вікно покинув
світитися беззахисним ковчегом,
мов теплу хустку, що втекла з водою
і вмерзла, і розіпнута льодами...
Коли своє лице, мов зліпок диму,
чи матрицю засохлого болота,
у тріщинах (як панцир черепахи)
впізнав між елегантних манекенів...
Тоді вже бачив — пластикові крила
пустили юшку з м'яса мікросхем...
Хриплю, волаю, корчусь... Ще живий...
Затиснутий в грубезні кліщі тьми.

Коли криваві кóвтають крижини
краями в серце
і ветхе листя скорчене трясеться
на прутиках промерзлої ожини.

Коли кімната, що наскрізь прозора,
нагадує порожню зимну стаю,
дим цигарковий тче бліді узор
і за кватирку душі вилітають.

Коли вже й нам забракне щастя жити
і щастя вірити у золоту циклічність,
розпуклу бруньку, виспіване жито
і яблуко округлене, як вічність.

Тоді ми всі зійдемося поодиночі
і сядем, увігнавши руки в кóси.
Ї в кожній переламаній льодинці
пропащий промінь голий заголосить.

Коли ти приходиш у заячій шапці,
всі прагнуть об тебе почистити капці.
Коли ти приходиш у лисячій шубі —
усі тобі раді, усі тобі любі.

ЛИЦЕ НОЧІ

Теплоголосі горла строф
залиті оловом полуди.
Вмирає сонце за Дністром.

Як щур кидається на груди
безжальна і скажена тьма.
Моя душа хододнолиста
застигла стовбуром німа.

І місяць, наче ніж садиста,
ввігнався між лопатки хмар
і тиху кров на землю точить.

На скронях жилочки тріпочуть
бліді, мов шепоти примар.

ЛІКАРНЯ №

Кров, як сивий шоколад,
в соломинці для коктейлю.
Ритму крапельниці в лад
протинає білу стелю
тінь сопілки —
зойкне вспак,
затуливши чорні діри,
зісудомлений гопак,
пучки стоптані,
без віри.

МАЛЬВІ, ПОДРУЗІ ДИТИНСТВА

Дивне ім'я це — Мальвіна,
малиновий цвіт і сміх.
Хай не занімує сніг,
мов отерплий зріз кальвіну.
Лезом хай не обпече
полум'я — крило пропаще.
Карі зернята очей,
Хто вас вигдавав і нащо.

Ми все спалили.
Глянь — уже немає
вогню любові, полум'я проклять.
Ще тільки дим на згарищі дрімає
і в оболонках попелу стоять —
лице твоє, моє і наших рідних,
і золото найкращих наших стріч...
Помовчимо, бо сажа сліз негідних
і слів зола
сягає вже до пліч.

МІСТО РИБ

Місто риб. Лише готичні рифи,
маяки самотні, як і ми.
Дно в скелетах, то померлі риби
кличуть нас піском кісток німим.

У замуленій бідую товщі
небо плавниками дно шкребе,
ротом, наче урвищем найтоншим,
всмоктуючи сонця корабель.

Пішки плаває найдрібніше стерво,
а кити шугають на авто,
чи акула, що з лиця води зітерла
оселедців, пішоходів сто...

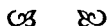
Та не варто зараз... Плавай, дихай...
Ти ще вхопиш мить. Тоді — твоє!
Хвиля в хвилю, лихо б'є у лихо.
Тихо-тихо ніж у спину б'є.

Мов грудочка птаха,
 відбита від мертвого скла,
 затравлений погляд
 розбитий об лиця камінні.
 Дай боже тобі зберегти
 ним дароване вміння,
 губами кривавими
 втримати скалку тепла.

Розбризкані русла
 розітнутих сонних артерій,
 скипаються згустки
 містерій, істерик,
 а ти
 останньому стерву,
 пихатій, безмозклій тетері
 простягуєш руку відкриту
 і хліб доброти.

Всеволодим клаксоном
 тебе зупиняє на трасі
 закована в бампери,
 ревом просякла душа.
 Ми всі з потрохами
 продались цій пещеній расі,
 катам доморослим,
 що шинами пруть по віршах,
 на лицях лишаючи
 власних протекторів міти,
 узорами гуми тавруючи світло облич.

За грудкою грудка
 у пекло роззявлене мітить.
 Затравлений погляд
 завмер, як архангельський клич.

Мов зеленим фломастером хтось повиводив ці віти,
ніби чорною кров'ю ти вихаркнув кодро ворон,
наче ватман снігів промокає заховану в квітах
кров підземну весни, що промерзла в корі заборон.

Соку смак бірюзового,
спрага життя неможлива...
Хай би вмер тільки я, в пащу ночі проллявшись,
як злива,
упазуривши горло найменшій з мільйонів сволот.

Хватка мертвого пса — найдостойніший вияв свобод!

МОЛИТВА

...меня Оца і сина і святого Духа...

Вселенська вариться отрута
щоночі, коли діти сплять.
Прапредки замісили круто.
У мертвих руки не болять.

Повільно тонемо в болоті.
А звізди колють по очах.
Хто опирається підлоті...
Хто спить на лазерних мечях,

що свічі мислі на капусту
покришать — і не підвестись,
що обітнуть Ярила люстру, —
не снилось жодному Прокрусту.
Спинись.
Прокинись.
Перехрестись.

МОЯ ДУША – ПРО НЕЛЮБОВ

*Літа душа, немов лоша...
В.Герасим'юк*

Прошу холодного вогню,
терпкої вати,
щоб цю немислиму бридню
не оспівати.

Нехай заціплені вуста
пергаментальні
короста не торкне проста —
слова вітальні.

Я справді маю лише хіть
і право жити.

Що гени вкинуто лихі,
не вам тужити,
пургени-гени,
ситий хлам,
сирітство голе.

Я в своїх бідах винен сам,
а не монголи.

Любов одна,
що обмина усіх по черзі.
Стіна крива...
Крихкі наймення величезні.
Порожній храм
квилю розтрощений. Наївно.
А хто гвалтує тебе сам...

МУШЛЯ

У мушлі на губах п'янлива піна,
гарячий шал, що зветься океаном,
що свої надра на пісок і скелі
вижбурює і в надмірі любові
на спраглу згубу прирікає мушлю.

НАБЛИЖЕННЯ

Кликав тебе
з потаємного сивого світла,
з мокрої пітьми,
з горбатої скельної тьми.
Ти вже давно
зацвіла, квітувала, одквітла.
Я загубився
між привидами, чи людьми...

І кам'яніли у небі
сповільнені хмари,
тіні холодних птахів,
паперових лелек.
І черепки ворушились,
мов руки примари
прагнули вкупу стулити
розтовчений глек.

Губи пошерхлі впущу
на пощерблені вінця,
горло сухе
заросити прадавнім вином.
Ніби душа моя проклята богом провінція
в небі узділа
ковчега просмолене дно.

Але минала завжди...
Ти повз мене і нині
знов пролетиш
і посієш сіреznі дощі —
то, наче мрійники босі
на скалках святині,
то, як похмурі мисливці
на ловах душі.

НАРКОТИЧНИЙ СОН

Срібна тінь води на землю впала.

Мла місяцелика затерпала.

Ти один,

і як не написати.

Щоб цим горам лікті не кусати,

щоб не розгризати сині вени

потічкам, де чиста кров студена...

Кров землі, небесною росою

висріблена, щоби манівцями

не блукала вічна тінь з косою,

схожою на білки над шприцями.

Не розтулити згорток цей обкований.
З розсохлих тріщин, наче з хліба чёрствого,
чи з ліній на простягнутій руці
марнотний дух, манливий, неприкаяний.

Як аркуш, перегорнутий учетверо,
згорів цей рік,
і полиск оцинкований
оманливою міццю не лякає нас,
візьми у жменю — прах у кулаці.

Нитками смоли вікно сповите,
ніби негативами дощів.
Йшли гаї березові

ловити

небо в пригорщі.

Латано їх

шерхлими нитками.

Википіло юне молоко,
вitekло зеленими руками,
Дунаєм-ріков.

Хто стинає за плечима віти,
коле в ноги стежечку малу,
в чорнім небі тріслим серцем світить,
крізь шибки сотаючи смолу?

НІЧНЕ ПОВЕРНЕННЯ

У каналі ржавіє бетон,
на серцях сутеніють відзнаки,
на полотнах багать — сивий накип
і повітря, немов ацетон.

Виховання усього святого
почалося з брудних передмість.
Тільки хмарка, як гóспода то́га,
виклика́ла нас на компроміс.

Чистота провінційної схими,
глибина захолусних падінь —
поміж плитами напівживими
в каламутній навічно воді.

Пустирі наших душ — перегинуть,
ці місця не врятує ніхто,
в них своєї нема Березині,
їхні мрії — втекли на авто.

ПЕРЕДВЕЧІР'Я

Згасають профілі вишневі
і сонця вечорова грань,
і місяць в неводі, як в небі
тріпоче — лиш торкнись — порань.

Близького неба, наче стріхи,
над озеро спадає тінь.
Солом'янисто-золоті
лягають промені, як віхи.

Гасають голі дітлахи —
чи янголята, чи чортятя.
Ще їхня зброя — лопухи,
ще їхня доля незатятя.

Як віхті сіна з-під возів —
скуйовджені, кошлаті хмари
зринають в озері, і зір
отари — розкрапами кари...

Якої кари?
Хлопчаки,
хлюпінь — галактиками бризок.
Все поруч — бачу з-під руки...
Та... Наче... з дна...

Із-за карнизу —
малого космосу екран.
Наївне сотворіння світу...

Так важко темрявіє страх,
що навіть болем не просвітиш.

Під лиском льоду чорна спить вода.
Під образами тиші шепче туга —
солodka, біла, ніжна молода,
самотня подруга загубленого друга.

У срібну шибу чорний зирить кінь
і вітер шелестить, як дика грива.
Весна давно, ромашко говірлива,
обвуглилась.
То звідки ж ми, звідкіль?

Чи, черепами мощених для маршів,
замало площ, чи страх німий на рот
не клав печать, чи у плітках домашніх
не вигадали — ми ще є Народ?

Злютовані в самотньому єднанні.
Не вибілить крохмаль застиглих літ.
Не щезники, не ангели вигнання.
Бездонні води, сковані у лід.

ПІСНЯ ДЛЯ ДЕРЕВА БЕЗ КРОНИ

Забута співанка, яку співала мати.
Я — дерево — легке, мов полотно.
Ще стовбуром зашкірюся щербатим...
Верхів'я, серцевина — все давно

спорохнявіло. Ї лише корою,
шерхатим докором — я дерево живе,
прозорим вітром, у переспів грою
і піснею — наче полотна рве.

Така охрипла, мов безводні тучі,
як п'яний голос пізньої пори.

Дерева сплотнілі — на онучі...
Пісні без крон.
Безщоглі прапори.

ПІСНЯ НЕПРИКАЯНОГО

Я заблудився уночі,
змішались “губи, руки, лиця...”
і навіть жалісливий вбивця
від свого дому дав ключі.

Ми пили за одним столом,
руками бились і словами,
і що я співаю перед вами, —
то мені просто повезло.

А вже коли загусла ніч,
мов краплі крові на обличчі,
з'явилась божевільна з притчі,
старенька бабця — віч-на-віч.

Ї тихо мовила стара
— Гуляєш хлопче, ... твою душу...
А я душа твоя, мара,
просити в Бога милість мушу.

Ні, не за тебе, дармограй,
за маму, жінку, за дитину.
За них я вимолою і згину,
а ти пропащий, помирай.

Шепчи, безумна, о шепчи,
за грішну душу перед Богом.
Нехай відкриється дорога,
що кличе ранок уночі.

ПІСНЯ ПРО КАВУНОВОГО БОГА

Добрий дід на баштані —
скибку, ще поклав і ще...
Кавунові зернята —
чорно-білі клавіші
весело поближують
у ямочках ковзких.
Де ще ви скуштуєте
кавунів таких.

В діда, хоч добра нема...
— Воно й ситий, і мирно, без війни...
А солоду на віку —
тільки й кавуни.

Десь чимало є рідні —
що насіння в кавуні...
Баба вмерла.
По світах
діти, внуки родяться.
А лишились — кавуни,
як найближчі родичі.

Він живе на баштані,
а коли зима задме,
губиться у горі, ді,
наче зерня німе.

Хату розвалили вже.
У вузькій, мов ніж,
в квартирі, на останньому —
— Ну мокро ж, як у кавуні.

І ряба, зелена ніч
засина при нім,
тільки черінь його віч
схлипне як в огні.

І коли в густий, мов тьма,
космос порина,
стрівши інопланетян,
каже цей Бог кавуна:

- Он планета блимає,
що Землею звать,
крутиться — аж репає,
мов старий кавун.

ПОГЛЯД ЗІ СЦЕНИ

Василю Врублевському

Душа порожня і сліпа
не може плакати тверезо.
Язик черкає темне лезо,
і струм пронизує ковпак.

А хто за конусами рамп
тебе відчує зсередины?
Ти показовий, мов естамп,
зелена тінь напівлюдини,

чи напівбога, чи напів...
цапиний вишкір теж би личив.
Отерплий простір отупів,
немов кувалда над обличчям.

Задосить непотрібних нас.
Занадто — сліз, і ран, і воску.
Дитина й жінка.
Бог і час.
Посірпують за поворозку.

Вистава, як життя, дурна,
на жаль не перша й не остання.
Замало крові для вина
і трун — ліфтів — для повертання.

ПОГЛЯД З ОСІННЬОЇ ШИБКИ

Ї бачить птах найвищий — град бетонний
повз нього мчить і водорослі висхлих
артерій вкрили тріщинами вікна.

Ї кровоточить сонячне сплетіння,
розкраяне, як шкіра гарбузи,
мов череп соковитої природи,
проломлений коловоротом стрімголовим.

Мені кінець потрібен, я листок,
що конвульсує, здушений повітрям.
Коли нарешті зможу впасти долу?!

Коли мене нарешті вжалить в мозок
якась кімнатна електрична кобра?
Якесь життя із тисячі коротких
гудків без імені,
пташиних крил без неба.

ПОЛІТ

Як важко летіти,
себе несучи на руках.
Стискаючи серце у горлі
і кров коло мозку,
губами спиняючи душу,
мов крапельку воску,
тримає вогонь
біля урвища,
при свічниках.

Це жалюгідно — розбризкана піна,
ревища п'яні з журби...
Стиснула губи Україна.
Мокрі пелюстки.
Забиті гроби.

Ангели ходять землею.
Демони сито хропуть в небесах.

Тільки б не чорною тлею,
не херувимом у павлівських корпусах...

ПРИ СВІТЛІ СІРНИКА

Тихо смерть пригортає вві сні твої плечі.
Після сну повертаєш до завчених течій.
Мовчки ти постарів.
Підростає малеча.
Невмолиме й раптове, немов кровотеча,
це прозоріння миттєве,
цей спалах короткий
сірника.

Жител цих сірникові коробки
омиває глуха водяна порожнеча,
сірникові пунктири дощів недоречних.

Сірниковою марно товкти головою
в мокрі стіни,
де мертво змішали з живою.

ПРОГУЛЯНКА У НАДРАХ КУЛУАРНОГО ХВОСТА

Ти марлевий прапор,
вітрило ніколи таке не злетить
в дощовий прямовис.

Комаха між лінзами,
що набирають розгін.
Розколоті навпіл
 сліпі окуляри
холодної стрічки касет.

Гаряча надія
померти і бути живим.
Напитися тіла,
нажертися льоду бажань.

Ти марлевий біцепс,
забризканий соками гри.
Ти вічний, бо дощ
не минає ніколи в собі.

Мов стулки молюска —
заліплені очі твоїх світляків.
Футляр відчиняється.
Кози летять навпрошки.

Городи потоптані.
Місто полоще піском
натруджені ясна,
знеболені ікла руїн.

Розчавлений сонця їжак,
візерунки від шин.
Огида і жаль.
Серце в сезоні дощів.

ПРОТИСТОЯННЯ

Т.Мельничуку

Наш маленький прихисток надії,
наше серце горде і сліпе.
Наші сили втомлені без дії
поглинає безвість ЛТП.

І ніщо нікого не врятує.
Сам веди себе на повідку.
Сам собі усміхнена статуя.
Сам живи і смерть прийми в кутку.

Я тебе ще хочу захистити...
Сміх, зневага, гріх і каяття.
Кажанів рухомі сталактити,
епатажних днів хмільне виття.

Боже, дай нам сили не здуріти.
Першу скрипку грає чортівня.
Вареними більмами прозріти
в ющі закипаючій — бридню!

Хай регочуть виродки веселі,
кожен зневажає нас і б'є
в нашій незахищеній оселі.
Господи, ти бачиш, що ми є!

РАННІЙ СНІГ

В пороші восковій трава
і яблук воскова прозорість,
заходять зашпори у совість,
як в пальці-віття деревам.

Безумна втеча з психлікарні
углиб космічної трупарні.
Повільних куль польоти плавні,
їжакуваті змерзлі плавні.

На стеблах променів роса
узори всохлі вишивала.
Мовчання зріло в небесах,
заметів ангельських навала.

І зраджено найперший сніг,
що народивсь тобі на руки
лягти, пожбурений до ніг,
в калюжі зимної розпуки.

САМОІРОНІЯ

Що можна залишити
на плитах кам'яних,
коли стоїш пришитий
лицем до них.

Я вам не заспіваю
про генетичний зміст.
Виносить Єва з раю
змійний теплий хвіст.

Цілуйте на прощання
папір своїх небес!
За тими, хто не вчадів,
приходить біс Балбес...

Кому живеться сито,
кого трясе Перун...
Зашморгується сито.
Не віддеру

від горла мотузяку,
від бронх — зізду мокрот.
Люблю себе, “козявку”,
кусаю хтивий рот.

Ти йдеш, як дишеш — тихо
межи камінних віт.
Як лихо, наше лихо...
Фізкульт - привіт!

СОН

Ти увесь, як тиша.
Тиша тиші тиш.
Сон тебе колише.
Ти у сні летиш,
як душа легенький.
Ген земля лиха.
Нумо, дороженькі,
хто за ногу — хап!

На таких висотах
сьомі небеса —
тільки грані в сотах,
паузи в голосах.
Тут скорботи білі
водять хоровод.
Сонмище дебілів
спить в молоках вод.

Лиш на крутозвивах
виринає кров.
Ти така вразлива,
мисляча ікро!

Скільки ненароджень!
Скільки мертвих тіл.
Мука сонних сходжень
в ямища круті.
Й не обридло все це...
Навіть тут, у сні,
кровоточить серце.
Крила навісні
не дають спокійно
між глухих перин
спати, як покійник,
після гри тварин.

І паду, і бачу,
що до крил не звук.
Піді мною скачуть,
здерли черевик.
Геть! Подалі з віч.
Лісом, полем, шляхом
утікаю і шукаю —
де мій цвинтар свіч.

Десь там є у мене
житло чоловіче —
вікнами заклена
прямокутна свічка.
Свічечка порожня, многоповерхова.
Там на кожному небі хтось, та має сховок.
Як почнуть по черзі небеса згоряти
в свічці величезній
заволаєм: “Ря-ту!..»

От і дім, і двері.
П'ята ранку.
— Хто там?
Запитала дивна — з потойсну, істота.

Я у сні — і бачу,
ти ж не спиш, не бачиш.
Я проснусь — і лютий,
ти — заснеш, пробачиш.

Ми — по півлюдини
з двох сторін свічада.
Тіні нещадимі.
Відблиски нещадні.

Сьогодні день подібний на четвер.
У гострому уламочку свічада
блукає мить, подібна до тепер —
без кольору і запаху. Лиш чаду

пліснява тінь, тоненький пальця слід,
де кожну нитку, ніби на листочку,
той вишивав, хто знає — на землі,
крім неї ж, нікому вдягти важку сорочку
й безладний стрій, що вже тріщить по швах,
розбризкується заполоч багряна.

Сьогодні день подібний на жнива,
а ми — стерня, колюча свіжа рана.

ТИ

Дивлюсь, як дівчина іде по краю прірви,
таке мале дівча, таке тендітне,
таке всесильне — мама і дружина.
Веде її Господь, — погідний промінь
по краю прірви — гострий і ласкавий.
Маленька дівчинко, врятуй мене, благаю.
Ти понад прірвою несеш мене в долонях,
як свій листок проносить світлий сонях.

Тоді лиш ти мене спасла,
послав Господь стрімливу білку,
горішок розуму несла,
як в дзьобі голуба, мов гілку.
Коли життя мого стріла летіла вітром, щастям, горем,
коли душа моя була самотнім голубом над морем.

Ми з раю вигнані не будемо ніколи,
ніколи не були забуті Богом.
Цей шлях юдольний — лиш пересторога,
перебування тут — випробування.
Над нами небо і Христа обличчя.
Під нами прірва, — вишкіром собачим.
Тебе, моє дитя, на правду кличе
Ісус — росити очі нам незрячим.

Тримайся Батька, неба і любові.
Неси мене, дівча, над краєм неба.
Тебе люблю, народжений тобою
з вина і хліба. Іншого не треба.

У БРАТНЬОМУ КОЛІ

І в нашій радості брехня,
і в горя надто обережні
сценічні рухи,
як в коня,
засліпленого на манежі.

Фальшивий час.
Прокислий день,
мов сік забутий десь у бутлі.
Всі жести ламані і вутлі,
немов кора старих пісень.

На дереві, стесанім на пшик,
обчімхнуті — і шкіра й м'язи,
і кров і кісті...

Не бреші.
Ще скільки хоч
тої зарази.

Ще повно чемного лайна,
вітаємось на перехресті.
Брутальність — охоронець честі...
Ще сік не визрів до вина.

У кратерах джерел кружляють
 пір'їн гарячі пелюстки,
 жертовним танцем замовляють
 піски.

Як відображені ранети —
 плюмажний місяць обпече
 хліби холонучі, планети
 у печач вигаслих ночей.

Повільні коні пролітають
 і рвуться з кручі стрімголов.
 Найближчу до престолу стаю
 засипав сніг-болиголов.

У траву наших тіл ступить літо наступне,
коли все не покриє довічна зима.
Але жалю нема. Жалю жало підступне
ранить в серце, та так, що і сліду нема.

У легенях вітрів закривавлені злеті,
в зимних косах дощу — наші сльози живі.
Залітали в життя — мов космічні ракети,
покидали його, як роздובаний віз.

Вже своїх матерів пам'ятає не кожен.
Вже холодного поту всихає потоп,
і солодкого поту гарячого ложа,
й породільного поту воз'явлення боже,
і забутого поту мандруючих стоп.

Б'є у шибу трава, в хату, що по віконце
вже загрузла у ґрунт, як багнета клинок.
Ї встає з полонини знекровлене сонце,
і Дністерком пливе, мов купальський вінок.

Але віра ще є, вона вічна небога,
що на поминках власних ковтає гірку.
Шелестить її слово, шукаючи бога,
по траві наших тіл у Непам'ять-ріку.

УЯВНИЙ МАРШРУТ

У воді не гасне жар.
Налови!
Цих риб, що вилискують лезами ножа
навкіл голови.

Під рікою летимо.
Вицвілий
хлібний дух
підземний
квас
старого метро.
Над нами Дніпро,
чи ріка Москва?...
Під нами — незаймані землі.
Якби скибами натяти —
то було б усім де жити.

Понад нами кладовища —
торохтять нестлілі кості.
А в захованих скарбницях
десь алмаз шукає світла.
І гние в підвалах мотлох.
Ми зблукали, наче воші,
в Мόлоха в білизні спідній.

Вилітаєм на повітря,
мов прокльони хворим горлом,
розтікаємось по площах.

Невідомо — чом так страшно?
Забуваєм — кожну хвилю
все це може обвалитись.

А, можливо, вже давно ми
в прірві, що кінця не має.
В замкнуті орбіти урвищ
ми пожбурені навіки.

Хтось відлетів.
 Горбате кладовище.
 Вікно, як віко, навзнак опустив.
 І вікна попливли, під воду, нижче,
 і, мов криниці, стали вглиб рости.
 До кухні, що пропахнула борщами,
 де краплі горобини на столі
 і ніч свій чорний накладає слід,
 печатає, затоплює дощами.
 І нікуди сахатись. Галки сизі
 переживуть нас. Їх дзьоби тупі
 розпорпають в торбині, крізь папір,
 ранети на віконному карнизі,
 розкидають.
 І прибредуть сніги,
 обіймища зімкнуть над головою.
 Які там друзі! Де ті роги.
 У яблуці. Зерниною живою.

Це найстрашніша страта
 коли все
 перед очима хронікою плине
 немов за прорваним екраном
 ців'я пустки
 там око твоє
 сонне вістря кулі
 там писанка
 де письмена залиті
 святешним карим ностальгічним блудом
 наповнені білком
 видющі яйця
 де визріла пожежа сліпоти
 згорає кров
 короваї в калині
 і скрипалі в хатах
 віки у водах
 кора сопілці лускає мов палець
 трембіта грань випльовує мов комин
 на тріщинах у крашанки скипіли
 холодні звивини ошпареного мозку
 і плач всихає в хрускоті багаття
 і золото морозу б'є по вікнах
 і сизі круки попелу кружляють
 і черепи вже тонші шкаралуп

Цибуля цибнула вогнем зелених стебел,
в душі і в небі синь.

Сьогодні сам я знову і без тебе
сплітаю дві руки у звив коси,
що ти не носиш.

Обітну косою

жалкого спирту
згадки “рокові”.

Чиргикає пила музичною росою:

— жи-ві-жи-ві-жи-ві...

Ці люди, як старі будинки.
 Вологі вікна вечір п'ють.
 Тверді, сухі, ковзкі льодинки
 очей,
 застигла каламуть.

Із-за дверей в старій квартирі,
 крізь вічко, наче домовик,
 як на мішень у темнім тирі,
 хтось глипає на нас, живих.

Він там снує, старечо дише,
 вазони тихо полива,
 що наче водорослі, пишуть
 в мертвотах товщ німі слова.

Павучою шамкою тінню
 пересуватись день при дні...
 — Прокляття світлому ряхтінню
 веселих біків на стіні!

Ці люди. Ці старі будинки.
 Їх совість викришив їх час.
 Обвалюються мури дикі,
 де смерть за рогом жде на нас.

ЩЕДРІВКА ДЛЯ УКРАЇНИ

Був Астероїд молодим...
У курви, звроченої крові,
очей слов'янських мертвий дим,
слова рвучкі, мов паперові...

Жінки відлюблені подібні
до яблук у сухій траві...
З павучих п'ялець пасма срібні
поткалися по голові.

Ми жити зовсім не навчилися,
достойно вмерти, — мабуть теж...
Зате з безумством заручили
нас ідоли слов'янських меж
і хмари зі своїх одеж
нам повні чари наточили!

Зате вгриземся зубами
в граніт
закованих річок,
полинем, трясучи горбами,
до замуrowаних свічок.

Століть горбаті мамонтища...
Говерли рання сивина...
— Вам скільки літ?
— Наверно, тища...
Згинь, сатана!

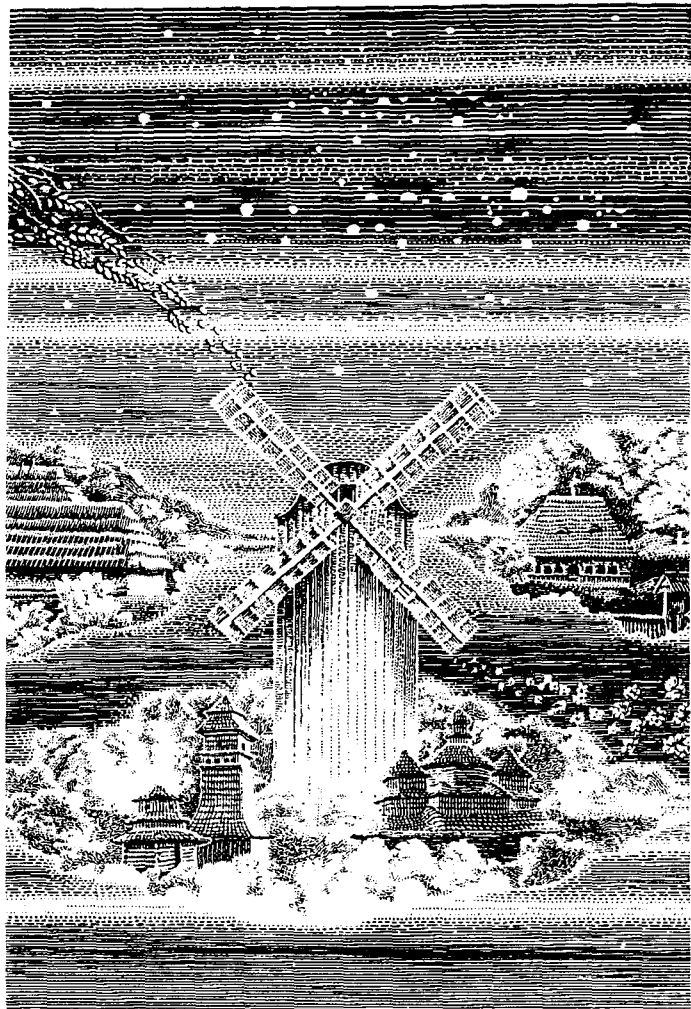
Сповитий на Вкраїні Шіва,
нездушений в колиці крик...
Наплóдив áтом'я й віршів'я
Чорнобильський Багатолик.

У снах надтрісли дзвони крові,
і яблука твое лице,
і поцілунки кольорові,
й весільних крон астрогільце.

Між морем, горами і степом
юдолі слізної чертог,
зоря, що сяє над Вертепом,
де спить в колиці голий Бог.

Щось несправжнє є за цим усім —
 як за театральними дверима.
 В повноті декору ритм і рима
 й непроглядні мокрі манівці,
 і холодна туга майже зрима.
 Але хтось невидимий керує,
 хтось тебе на ниточці веде.
 Схоче — на коліна упадеш,
 а, можливо, — долю подарує.

Стихне тріск сухих аплодисментів,
 що ціляють в тебе з темних лож.
 За вікном, крізь вилинялий дощ,
 знуджено проступить позіх смерті.

ТАНЕЦЬ НАД ПОЛУМ'ЯМ

ПЕРЕДЧУТТЯ

Запахло холодом вночі, морозним страхом.
Листок осінньої свічі зробився прахом.
Залисини жовтневих піль сивоморозі.
Невловне кришиво склепінь вже на порозі.

Забутий колір, запах, смак, тенета свіжі.
Та — з безіменності румак, не прагне їжі.
У нього вії, наче крил густі сніжини...
Краплинне лускання, кори ламкі пружини.

Губатий мак шептав про серп, про втятий корінь.
В невідворотності затерп, як в непокорі.
Лежать на сонячних стовпах плавучі глиби,
стоять в озерах-черепах дрімотні риби.

Ніде ні крику, ні душі, лиш іній блиску.
Лиш тихі дні, як мураші снують колиску.
А Новий рік, як новий гріх, настане вдома.
Тінь ялинкової зорі не всім відома.

В планетах куль застигне час,
в зелених лапах.
Лиш сон і сніг, як сміх в очах,
лиш хвої запах.

ТОВАРИСТВО

Обтрушуючи крони мокрі,
ті витязі ввійшли і сіли,
і кожному на плечі голуб
сипнув зерна.

Трагічна жінко!

Малесенька, мов жмутик сіна,
що косарі на лоні згублять,
як підуть на війну... Вбивати.

А поки що тремтить троянда,
бринить лице, як гладь озерна
під шовком вітру, що спадає,
витрушуючи з маку зерна.

ХРОНІКА

Маленька гірка снігу
в сільничці, на столі.
Товариш зветься Ігор.
І друг його — Алі.

Літа лежать рядами —
покрайні хліби,
у шклянці трунок давній,
гіркий і голубий.

Доп'ємо наше небо,
роками заїмо.
Отак і жити треба.
Отак і живемо.

Борщ золотий,
шовкове сало
і часнику слонова кість —
це в нас було,
це ще й зосталось —
хай кожен добре попоїсть.

Ромі Горбаню

Ми — пізні квіти, найдорожчі,
на грані осені й зими,
розхитуєм загуслий розчин
міжзоряної тьми.

Розковтуєм важкі глибини,
глевке осердя,
що в наші очі спересердя
сипне зірок, мов крихт із глини.

Ми — пізні діти.
Будуть ранні,
а ми останні, ми — на грані.
Згорання — наша суть подвійна —
у кожному дрімають війни.

Усіх застояних суглобів
отерплих і отеких... свідки,
за всі биття об мури лобом —
ми — відкуп.

Від віч зелених і шалених — лишилась охра,
облущене, як позолота, їдке терпіння,
хмільного дня шумлива піна
на склі засохла,
з підвалів, підворіть, з болота
провінцій —

Піна!

Хто скований, хто вже покійний —
в столичнім лоску,
хто в радості блідій покірний,
як в тихім воску,
хто просторікує собі,
під свіжу зливу,
у кого погляд — голубінь
і смерть щаслива,
хто ноги й очі від паркету
не віддирає,
хто кулі жде, п'яного лету,
і не вмирає,
хто руки безнадійно куці
кладе на плечі
абикому, в самотній муці,
короткій втечі,
кому вогонь кладе на лиця
мазки холодні,
кому дарують пелюстки ці —
легкі й голодні
у саркофагах ресторанних
казкові Бови*...

...ми пізній квіт,
в своїм згоранні,
в своїй любові.
На вулицях,
мов теплий подих

проти морозу.

Де металевий сніг на сходах,
і голий мозок.

*Бова — герой народної казки
“Про Бову-королевича”

ПОГЛЯД У ЗИМОВУ ШИБКУ

Крихке повітря. Бачимо у склі
зів'ялі стебла, пелюстки весільні,
беззубі ножиці годинникових стрілок,
і з кронами відтяти гнізда,
і срібні горла замерзаючих драконів.
Розпечена пательня сонця
шкварчить, забризкана кривавими піснями.
Як м'яч відрубаної голови,
чий тулуб ще пройде п'ять кроків,
аж поки ножиці проб'ють "Дванадцять"
і в глищі кануть, наче дві хвоїни.
І гілка, вирізьбивши в голубому кисні
застиглий попіл — кучері вогню,
ще сивіє, вмираючи, як Юрій-
Побідоносець, що побивши Змія,
застромлений у мерву держить спис
на склі ікони, в мерзлій позолоті.
Все покриває скаменіле пір'я,
холодний пух птахів з очима сну,
з очима безконечних сірих мандрів,
звідки приходять вечори до шибки
шептати щось їй темними губами,
латати мокрими очима дно паперу,
щоденників, закинутих на стрих,
де над жовтком вечірньої зорі
суха тараня роззявляє пащу,
змія сидить гнучка, як волосина,
молочний вітер спить в шамкому сінні,
в колючій бороді Отця-Вседержця.

КАФЕ

Ми прилітали, мов птахи.
Вчувалося: “Хи-хи”.
Ми прибігали, як вовки, —
поранили подушечки,
Ми приповзали, ніби гади, —
а не було й не буде ради.
Ми сходилися, наче люди.
Сплітався сміх Йоана, Юди
і Магдалини хіть густа.
Коньяк обпалював гортані,
тремтіли цигарки останні,
і вже ніхто не ждав Христа.

ЛИПЕНЬ.

РАНОК. БІЛЯ КОМОРИ

Іванові Миколайовичу Крижанівському

В колючій галактиці агрусу зріє Содом,
птахи майорять, мов припнуті до зимних узвиш,
бджола в мою злякану плоть цілить жалом життя,
стражденна рілля ледь парує, мов тіло вві сні.

• У місці таємному, звідки злітає душа,
мале собача животом гріє мокрі грудки
і з пилом чорніючим з грудей, мов обривки вірша,
селяни відкашлюють кров'ю застигли віки.

ОСІННІЙ КІНЬ

Для дядька Мухи

Осінній кінь,
гнідий, буланій, кляча,
колгоспний чорнороб,
селянський бог.
Ти працелюб. Судьба ж твоя ледача.
Як залигала — так і тягнеш двох.
Себе, її, ще й воза впереповні,
і дядька з батоном та во хмелю.
В усі півтори сили кінських повні,
в німім безсиллі кінського жалю.

Твоя кобила вірна здохла вчора —
немолода ж, а люди в праці злі.
В очах твоїх присліпліх мука чорна
спеклась, вляглась і тягне до землі.

Гей ти, забрьохана і згорблена конячко,
в загуслії крові десь іще живуть
гонитви в милі, постріли гарячі,
уся людська глобальна каламуть.

Та все мина, мов курява за возом,
розвіється і вляжеться на шлях.
І в ніч, коли не спить холодний розум,
над сонним ярмарком, над цим
Вселенським Перевозом
іржання чути видихи гіркі.
Свою кохану зве осінній кінь.

ЛЕГЕНДА

Олександрові

Євтушенку

Сум такий присох,
мов до рани бинт.
Канули в пісок
русла чорних бинд.
Гнізда в молоці
плинуть по ріці,
плачуть у гнізді
очі молоді.
Яблуко вкусив,
на ріку жбурнув.
І побіг мій син —
повернувся внук.
— Діду, де ти, де!
Спину заступи.
Пір'я молоде.
Соляні стовпи.
Очі на ріці.
Прах у кулаці.
Сум віддай вівці.
Серце — вивірці.

КНЯГИНЯ

Тінь її плаче. На дах осідає земля.
Не вгамувати сльозами цю спрагу за тілом.
Той, хто єство її з товщі колись визволяв,
в пір'я вбирив,
а не знає — куди полетіла...

Ось, мов льодисту бурульку,
цигарку бере.
Вежі студеного неба
губами запалить.
Випече всі городища
і плем'я старе,
мов крижаним кип'ятком,
своїм карим опалом.

Ось її ноги бліді, наче крила врозліт.
Як я носив тебе в серці, відьмице крилата!
Боже, ти каменем кинув!
Сліпучий болід
наздоганяє нас,
праведна люта відплата.
Але володар
ще зроду її не скорив.
Вкотре вже б'ється,
ламаючи рученьки,
вкотре!
І врізнобіч розлітається
сотнями крил!
Білого ворона,
голуба чорного контур.

рікою ночі плив як дим
над виноградом молодим
виліплюючи наші лиця
під ранок серце розболиться
за світанковим співом птаства
вмирає лицарство й митарство
і губи розтинає крик
але німує материк
хитаючись немов крижина
ріки провалля нездвигиме
розколює материки
а тілом течія руки
струмує з шелестом води
лишаючи хмільні сліди
на вогких травах глибини
“О захисти, оборони!”
кому волати до небес
в куточках губ безумний без
запінився перегорів
як попіл спалених морів

Переждати цей дощ,
ці хиткі пасамуги,
з тих забілених товщ,
з їх крутої фрамуги.

Ми ще діти малі,
узялися за ручки.
Дві дощини на склі,
дві сльози, дві обручки.

Від жорстоких небес,
що бухкочуть над нами,
ми ще ждемо чудес,
янголят з кавунами.

СКЛО

За листом ілюзій

і дахом незмінних законів,
де стеля — надії,
свобода — відталість віконна,

де яблуко серця

крізь диму холодного вату
в останнім польоті

минає застиглу кімнату,
де їжакувато і біло

з нічної калюжі
лице виглядає,

пошерхле, як листя недуже —
там пташка-синиця

докльовує крихти оскомні —
останнього проблиски сонечка
на підвіконні.

Минайте, минайте, ці дні

випадкові, мов хмари.

Не жити, не дихати

між перестояних марев,
що видавлять корок —

і вихлюпнеться самотина
з пожовклого скла,

і порветься, немов павутина,
це щастя, це літо,

це бабине,
пізні й прозоре,
як та далина,

що ніякий леміш не розоре.

ЛОВИ

Знаю всі твої печалі.
Сніг в проваллі за плечима.
Тьма лягає під очима.
В синіх плесах коні чалі.

Ти шукаєш губ вустами.
Лиже в тяжі олениця
гостру сіль, тверді кристали,
юний місяць блідолиций.

Ані слова не потрібно.
Мов ріка — вмираєм срібно.
Як душа — холодним тілом.
Як багаття — димом білим.

Бідні люди і звірята,
і собаки, і мисливці.
Кому будем докоряти?
Всі — обранці, всі — щасливці.

Срібні русла світла
з мертвих верховіть.
Магмою розквітла
чорна квітка — хіть.

Нам немає місця,
гостре й молоде,
здвоений півмісяць -
човники грудей.

На блідім екрані,
в мороці підніж,
у віконній рамі
ти, як голий ніж.

КИЇВСЬКА ЧЕРЕШНЯ

Чорну черешню

глупої ночі

гублять-голублять

вітри-поторочі.

Сиплються темні очі додолу.

Котяться сльози, вниз, до Подолу.

Губи лукаві, сухі, нетутешні

випекли тіло чорній черешні.

Сторожко стихли гнізда осині,

ягоди-груди, прожилки сині,

повні гіркокого світлого соку...

Нікому.

Тільки вихри високі

вдарять у плечі, очі бісівські...

Все поглинають вітри голосіївські.

Ти, як туманність Андромеди,
 пливеш, загублена в собі.
 Вуста земні — як згустки меду.
 Далекі очі голубі.

Все відболіло білим цвітом.
 У грудях щезло молоко.
 Моє маленьке золотко,
 в собі блукаєш, як у світі.

На штири сторони тебе
 відпущено.
 Так легко й лунко.
 Душа — тонесенький цебер
 по вінця повен поцілунків.

Телефон уночі не розбудить,
не побачиш полюючу тінь,
що пістолі розпечені студить
об повітря шовки золоті.

Серед ночі вмираючі трави,
ніби свічі, димують увись...
Тінь хортами небесними править,
травить нас по слідах... Стережись!

Повертаєшся з півдня, з відпустки,
крізь електрику сонних ночей,
а дорога до вибуху пустки,
як бікфордова нитка, тече.

А між теплими складками лона
залягають сніги самоти,
і бікфордова іскра червона
засинає...

А в хортів — не очища — опали.
На одязі обпалюють шви.
Подих пащі фатальний, мов спалах
межи срібних зірок — мурашви.

ПРИВОКЗАЛЬНИЙ ДОЩ

Рука твоя мала
(а більшого не треба),
притулена до скла,
немов зоря до неба.

Мов хочеш відвести все,
що крізь нас минає,
іржавий цвях персти
господні протинає.

Кришталь росте, як лід,
в крижкій вокзальній колбі,
інопланетний плід
з кометою на лобі.

Ї лускає, мов скло,
гроза в небесній сфері,
змиваючи з табло
хвоїн дрібні цифері.

Хіба ти відведеш
ці ножиці двосічні, —
липневий плин одерж,
та очі вмерзли в січні.

Лиш купіль самоти
впокорено плюскоче.
Хіба затулиш ти...
Але тобі й не конче.

ФАНТАЗІЯ

Там, за асфальтом, лід блідий, мов скло,
там час і простір — дивина, повір'я.
У світлофорів, як жар-птиць, крило —
смарагд, бурштин, рубін — казкове пір'я.
Там ліхтарі, як мертві якорі,
блукають вікна, вільні жовті риби,
дерева доростають до коріння
і тоне сіль чумацька — хмар оглибини.
По молодім льоду, по небозводу
стежа тонка, як лист, у нас обох,
між двох безодень.

Київ, древній Бог,
що розділяє Твердь і Темну Воду.

НЕ ВТРАЧАЮЧИ НАДІЇ

Юрію Зуєву

Це сніг на листі.
Це така пора.
У телефонних будках
мерзнуть руки.
Усім відомі правила,
і гра триває,
і ніхто не зніме трубки.

В'їдається холодний білий сюр.
Зелений віск, обличчя елегійне.
Якби не сам...
Висмоктуєш усю
бездонну цигаркову ностальгію.

Фаянс і мідь.
Така пора душі.
Країна мі-мінор.
Глуха таможня.
Загублені слова.
Товариші.
Молочне скло.
Пробитися не можна.

В заціплені сніги
листочком впади.
Рот заліпи.
Наївний крик обманутий.
Заплющуй очі
і відважно йди.
Пустеля жде.
Безумні діаманти

Ти вся нага, немов зернина,
облущена з осінніх снів...
А з-за плечей безумна днина
летить, як білка по сосні.

Не треба! Стій! У пащі неба
ми всі — супутники малі.
Сосни система коренева,
мов павучечок у смолі,

що потонув би в темній гущі,
але жага всевладна рве
з Землі, як трави проминуці,
сузір'я творячи нове

з німого, спеченого груддя,
і сіє в сиву мерзлоту...
Щоб виколисати на грудях
тебе, зернину золоту.

Юрі Микитенкові

це банальна затерта стара якщо істини вже
постаріли
і стирчать як обламані стріли
трохи жалю тепла і добра
дітлахи золоті порохи
гіркотою печуть піднебіння
наче вутлі горіхи-гріхи
трохи віри надії терпіння
а кохання послав тобі Він
що любов тільки може і дати
покарав і з тобою страждати
я не знаю розхитаний дзвін
тобі вирвали в тебе нема язика
ні вогню ні пелюстки
спазми вибуху ситість німа
голе перенасичення пустки
чи не з Божої ти бороди захотів би дощів
як дукати
і заплутати легко сліди
і у власних слідах заблукати
коли майже усі ще живі
скільки в смерті на тебе прицілів
коли доля біжить по траві
розриваючи хмари суцільні

Тільки й болю було
в голові,
що з безсонної ночі.
Ми голенькі,
мов квіти чи птаство,
природно нагі.
Лише та гіркота
шоколадна, що ранком
не хоче
поступатись, хоча
тут поміг би скоріш
анальгін.
Шоколад, анальгін...
атрибути маленької драми
наш чарівний Сезам
відкривають,
пригадані влад.
Шоколад... анальгін...
ми повторюєм,
ситі дарами,
мов шукаємо
вихід
чи вхід...

ЗИМОВИЙ ПТАХ

Пальці-сніжинки погладили вікна
заснули.

Хто? Запитала у Тиші
самотня душа.

Сипле і сипле
на плечі літа проминулі.
Спину поволі згинаючи.
Не поспішай!

Борошно, крейда чи сніг,
може, пил галактичний,
може, покинутих
вірні хранителі звуть.
Може, зірки
розпорошені
лиш по дотичній,
пальцем по склі,
наче білим човном
пропливуть.

Може, на крихти розкришене
хлібове тіло
пучки згадають у грі
і вершечки грудей
танець повільний приймуть,
як життя, що злетіло
і божевільною тишею долу паде.

СТРАЖНІЦЯ*

Спить вартовий... ржавіє кріс...

нікого вже не ждуть...

Лише літа — дощі навскіс за виднокіл ідуть...

Бог сонця вихололий, мак розіп'ятий в степу...

І цілу ніч хтось клепле всмак півмісяця тупу

косу... Стражниця... Бастіон звитяг,

а мо', ...ганьби...

Ніхто не знає... Вітру стяг полоще нам чуби...

Всі вороги давно пройшли...

й вернулися назад...

І люті війни відгули... Під мурами коза

спасає рештки славних літ —

трави хмільної сік.

А діти грішної землі давно "на небесі".

Як згаслий кратер, вежа ця —

вже повна пустки вщерть,

а все нема й нема кінця, і ні життя, ні смерть

не спинить... ні... не загатить ні кров'ю,

ні кістьми.

Вже навіть нікому простить, що живемо ще ми.

*Сторожова вежа

ПЕРЕДОСТАННЯ ВЕРСІЯ

коли ти яблуко
в руках моїх засвітишся
достиглі зернята грудей твоїх причаєні
коли прозора як свіча
від пільми тулишся
і чорний гніт скажений світ що нас прив'язує

що нас засвічує розпалює затоплює
святешним восковим злиттям нам губи з'єднує
в гарячі порухи космічних потопельників
і нас живих і нашу кров мов тіль розбурхану

хіба лиш тверді квасолина залишилась нам
що в кожній жилці

хтива ртуть завмерла наголо
хіба чарки бездонних вин усі розламані
що ніби вістря нам у тіло хочуть вп'ястися

згорають пучки молитовні в спразі дотику
твого лиця мов божевілля плин миттєвого
Едему хвиля диму стовп і світла білий стяг
і цигарковий тлін і витонченість безуму

до тебе впасти
у траву земної вільгості
на лоні зорі закипають недосяжливі
ти жінка Світло
я зілке шаленство мороку
погубний світ увесь
що хоче тебе пестити

Туди оглянься —
сивий пес плететься
за дідом, що візка зі Смертю котить, —
у неї жовті виламані ноги,
вона, як старожитний прокурор, —
у чорному.

Довкола гори хліба
посохлого,

як гори черепів.

В очницях спить
твердий і темний вітер,
що нас усіх, немов дурну тараню,
нанизав, прохопив, —
один пролом,
один холодний невблаганний протяг,
одна діра, одна ребриста пройма.

УЗДОВЖ МОРСЬКОЇ НОЧІ

Кочуючі хмари ординські оголюють чисто шовкове склепіння, високу і темну твердиню, і медом холодного світла окроплює місто півсонного сонця округло розрізана диня.

Гаптований золотом коц вистеляє квартали, і, тіла вино золоте пригубивши, розкаже нам вітер,

що наші надії ще крапельку важать,
що тінями слів своїх ми до кінця ще не стали.

Ні птаха нічного крило,

як розпачливе древко,

ні місяця білий оскал,

що на рифах проблісне,

ні дрозг острогрудих човнів

у безсонні недремнім,

у морі оманливо тихім, як пісня коліски,

ні спис маяка, що у товщі зеленій зламався,

ні темна жага глибини,

що у вирвах німа вся...

Ніщо не стривожить колючі зіниці холодні висотних остуджених вод

в німоті фосфоричній.

Ковчегом

гойдається в пільмі вагон електрички,
аж поки закінчиться плавання

зоряних лодій...

Охриплі півні відголосками древніх мелодій розбудять зорю і поблагословлять її тричі.

ПРИРЕЧЕНІСТЬ

Все повертається. Злежані ребра новими
раптом стають у завісах диявольських надр.
Місяця стомлене і набубнявіле вим'я,
де молоко позолочене, як лимонад.

Гіпсові зморшки розгладити так, ніби хвилі.
Тельбухи мокрих шкарпеток жбурнути під
стіл.

До самознищення, вимиті в теплому милі,
прагнуть пелюстки,
розтулені в спразі густій.

Тінь лебедина уламками амфор затоне.
В стеблах вогню дотліва сатанинський язик.
Привиди яблунь подібні до п'яних музик,
у верховітті їх серце, як сонце, червоне.

Кликати марно. Глашатаїв не перекрикнеш,
та й ні до чого святе бузувірство зухваль.
Вишепчеш очі, чи звіром пораним рикнеш,
чи, мов коня, підкує тебе хитрий коваль.

НАТЮРМОРТ

Пожирачі поділяються:

на вегетаріанців, поглинательів німої природи,
і на сибаритів, любителів живої плоті.

Півлиця — як надкушений огірок.

. Стегна — темні окороки царства тіней.

Наближається ніч,

і свіжа городина губить голос,

а бита птиця

починає пронизливо вищати.

ОКСАМИТОВА КАЗКА

Душа заснула, як дитина, в кублі старого їжака.
Сивенні пасма павутини і мертві крила вітряка.
Літають коні безголові, весілля ходить по вербі,
і таїну у кожному слові стискають пальці голубі.
Під нігті кров і цукор білий — усе морозніш і ясніш.
На стриху дідько задубілий об комин шкромляє свій ніж.
Серед своїх він знатний дуже — бо кат і писар, і голяр.
Хова змарнілу сонця ружу ув оксамитовий футляр.
А пальці, наче мідні спиці, а ікла, ніби ятаган...
Тремтливі зорі і синиці докльовують сліди циган.
Лелече колесо і риба в судомі скручена в кільце,
і місяця молочна глиба цвіте, немов рай-деревце.

ЗИ-МА

Зима, як сотворіння світу, буття нового відкриття.
Вдихни морозяного квіту, а з ним не видихни життя.
Різдву Христовому радіти і райським кущам студяним,
і поринати, наче діти, у Божий сніг лицем хмільним.
Від розпашілої забави зостане спогаду вода.
Там за січневими горбами іскріє врода молода.
Он там зоря над'ялинкова за диким пралісом гріха,
забута прадідом підкова, судьба засніжена, лиха.
Не озирайся, не вертайся, не стань солоним, льодяним.
До новоснігу привітайся. Лишайся з ним.

БУРШТИНОВИЙ РАЙ

Тільки там твоє щастя, і бути лиш там тобі варт —
у прозорому листі, у світі дітей і звірят.
Ти загубишся там, як зозулі перо з голови,
губи гострого світла, тонкої, мов небо, трави.
Не буває там холоду, спеки, нудного дощу,
ні тривога, ні страх невідомі там, болі, плачі.
Не обманеться рай, бо нікого туди не пущу,
не злякає тебе дика тінь за вікном уночі.
Пролітання високих і радісних райських жар-птиць,
білі і пурпурові едемські сади навесні.
Сиві пси полягали до точених ніг твоїх ниць,
і спливають пісні уві сні, мов янтар по сосні.
Як зернятко у яблуці, буду тебе берегти,
золоченої скриньки, шкатулки терпкий талісман.
Веселкові вогні, сріблянисті багаття мости,
діамантові зливи, алмазний вологий туман.
А коли я відчую у горлі солому і дерть,
ніби друга колишнього погляд крізь мене густий,
зрозумію — твій рай бурштиновий запалює смерть,
бо не хоче сама вона свій же удар відвести.

РАНОК

Вчора скінчився дощ, було в тарелях площ хмарно.

Сяє за містом ліс, у верболозах кіс гарно.

Хай-но, хай-но не мине ранок, висвітлиться днем,
хай-но, хай-но не мине марно.

Дай-но руки і вуста. Сонця стріха золота,
неба паморозь густа... Дай-но.

Глянь, як полотно стрімко йде на дно, у вир пірнає.

Згине, пропаде. Хто його знайде? Ніхто не знає.

Починається вранці дорога, де зламалися блискавки.

Слідами ласкавого Бога, дорога по гладі ріки,

Серце вранішне розів'ється, стане непідвладне громам.

Хто не чув, як сміється серце, в того серця насправді нема.

Горне весло літа, чорне зело зліта в хвилі.

Будемо не одні, будуть ще теплі дні, милі.

Глянь, як полотно стрімко йде на дно, у вир пірнає.

Згине, пропаде. Хто його знайде? Напевно, знає

той, хто не зрадив і попелом голову не посипає собі.

Дай же ти раду тепер собі, голубе, щоб не волати в журбі...

Починається вранці дорога, де зламалися блискавки.

Слідами ласкавого Бога, дорога по гладі ріки.

Серце вранішне розів'ється, стане непідвладне громам.

Хто не бачив, як плаче серце, в того серця насправді нема.

Хай-но, хай-но не мине ранок, висвітлиться днем,

хай-но, хай-но не мине марно.

Дай-но руки і вуста. Сонця стріха золота,

неба паморозь густа. Дай-но.

ДРУЗІ

Славікові Барчану
і всім друзям

Дороги бистрої стріла, неначе ниточка згорає.
Вона не раз мене вела на край землі і поза краєм.
Я бачив цей строкатий світ, його узори незбагненні,
високих гір стовпи вогненні, глибоких вод холодний лід.
І щоб не трапилось біди поміж реалій та ілюзій,
мене сьогодні і завжди зустрінуть і проводять друзі.

В зеленім золоті поля, у вечоровій теплій тузі,
я чую вас ізвіддаля, мої далекі добрі друзі.
На цій землі тонкій, мов лист, що можна подихом пробити,
ви маєте священний хист — чекати, вірити, любити.

Що можу я зробити для вас, про що для вас молити Бога?
Нехай невідним буде час і світла стелиться дорога,
хай щастя буде повен дім, здоров'я і добра комори,
нехай у серці молодім ніколи не гостює горе.
Хай легко множаться літа, їх буде, як зірок багато.
Царює хай любов свята і наші зустрічі, мов свято.

В зеленім золоті поля, у вечоровій теплій тузі,
я чую вас ізвіддаля, мої далекі добрі друзі.
На цій землі тонкій, мов лист, що можна подихом пробити,
ви маєте священний хист — чекати, вірити, любити.

МАМА

Кажуть, що у матері серце золоте,
що сліпа любов до грішних нас з тобою.
Серце мами — наче всесвіт у вогні цвіте,
серце перелите від добра і болю.

Мамо, де ти, хоч би де була,
хоч би де душа твоя за нас молилась,
пресвята сльоза, що за нас пролилась.
Ми в твоїх руках, наче крихітки скла.

Де ти, мамо, озовися, намалюй зимою квіти.
Від зерна твого узвисся нам повік не споловіти.

Встала мама рано — сонце розбудить
і приспати лихо, доки ми ще спали.
З-під її повік ангел нас глядить,
спопеляє зло, мов любові спалах.

Добротою сповивала нас
пресвята сльоза, що за нас пролилась.
Хоч би де душа твоя за нас молилась,
парості добра не поглине час.

Моя мамо, неокрая, як любов, моя провина.
Невмируща не вмирає світла світу половина.

ЗРАДА

Ти моє ладо, моя надія.
В зеленім саду — що я надіяв,
що я наробив в вишневім саду —
своє кохання зміняв на зраду.

В чорної зради крила смалені,
в чорної зради вії солені,
слова зболені, губи гарячі,
руки терплячі, очі незрячі.

Узяв до серця руки зміїні,
речі солодкі слухав і слухав.
І стало важко навіть пір'їні,
і на джерела впала посуха.

Було би мені в чужому саду
коня не пасти, дівку не красти,
сім раз не пити, не захмелитись,
сім раз на днину Богу молитись.

ПОЧАТОК

(За народними мотивами)

Ходить Господь по раю
і з Адамом розмовляє:
— Адаме! Все, що в раю — все твоє,
лиш з одної яблінки
рвати не зволяю.

А Змій в корчах все чує
і од Єви потребує:
О Єво! Зірви овоч із древа,
будеш старша від Бога,
пані всього світу.

Єва овоч зірвала,
Адамові подала.
О горе! Вийшов Ангел із мечем,
взяв Адама за плече
та й вивів із раю.

ЛИСТЯ

*Михайлові Дідковському
Переспів Геворга Еміна*

Тут спляють листя і затхлого диму
стоїть над землею благальна молитва.
Та небо забуло листки молодими
і осінню стало холодним, як бритва.

І хочеться знов, як дитина, проснутись,
на шелести серця в травневих вогнях,
і лагідним крилечком неба торкнутись,
і канути в безвість у сяєві дня.

Та от, розтривожений вітру поривом,
здіймається лист, як багряна свіча.
І лине до неба, і буде щасливим,
у хмари крицеві встромивши меча.

І хочеться знов, як дитина, проснутись,
на шелести серця в травневих вогнях,
і бронзовим крилечком неба торкнутись,
і канути в безвість у сяєві дня.

Віктору Ціону

Як довго і марно глухими ночами
кидалися в сторони і говорили.
Мов ключник сліпий, брязкотіли ключами.
А що ми відкрили?

О мрійнику, довірливий невдахо!
Мій голубе! Тебе кидали з даху
у темний світ — і сонячний, і зоряний,
і ти літав, бездомний, неозорами.
І ти молився небові за хмарами,
і людям під смішними парасолями.
Невже твої молитви були марними,
а щирі сльози — надто пересолені?

В глухім каньйоні, храмі божевілля
чи є кому яке до того діло,
що небо ще не зовсім поруділо?
Радійте! Породила породілля
пролог непідфарбованої казки —
Івасики-Телесики, Маринки.
Фіалочки, подрізані на ринках.
Реалія, феєрія, фіаско?

ВІДЕОХРОНОПИС

Станіславські сюжети початку віку

*

Газди і жиди торгують поле,
Янкель Їцьку мругає — морг-морг...
Обсідають злидні кожен морг*.
Це дитинство мої мами... голе.

*

Прокурор над озером гуляє.
В прокурора шибеник стріляє.
Прокурор у воду впав, на дно...
Кола по воді. Німе кіно.

*

П'яний жовнір змерз, як той собака.
Погуляв би ще. Та де ті гроші!
Станіслав заснув. Надворі мряка.
В голову хмільні кусають воші.

*

Мама вмерли. Уночі приходять.
Ані рипнуть вичовгані сходи.
Вистраждане серце невгоїме
розмовляє з дітками своїми.

*Морг — міра орної землі.

НЕТАЄМНА ВЕЧЕРЯ ДОЩОВОЇ ПОРИ

З моєї чарки надпивала,
коли вона вже повна вщерть...
О Господи, якби ж то смерть
хоч би дещицю врятувала.

Не перейти долину сліз!
Хто вип'є цю холодну прірву...
Якби хоч натяк був на віру,
то не лизав би в пику біс.

Та вже й сірчана кислота
не змиє театральну пудру.
Чужого шмаття срамота
не вкриє наготу немудру.

Над містом не вода жива,
не дух криваво розридався...
Коли, й за скільки, й хто продався...
Цукрова тане голова.

Скелет зотлілого листка,
рентгенограма листопаду.
Від розпаду до снігопаду

межа, як древній меч, важка.
Мов голуб, лист, що пролетів
по замерзаючим Поділля.
В утробі ночі-породілля
край прірви місяць самотів:

Свіча була тонка, як тїнь, —
лише мовчанням не згасити.
Холодні губи золоті
замкнуло. Щоб не голосити.

Вогню заюшений клинок
на голках в'янучого світла,
колін пульсуючий танок,
жага метеликом розквітла,

хистка, як марево похмілля,
мов час піщаних дзигарів,
що кане в прірву божевілля,
в колиску,
в річку Ямгорів,

в палац підводний, де не спить
єдина панна...

В шибу б'ється...

Не чути — плаче чи сміється,
бо на поверхні дощ кипить.

Озоветься духом чоловіка
вистраждане в тілі дитинча.
На долоню крапає свіча,
засихає слізка тонковіка.
Загусає кров і молоко.
Вистигає в тиші блискавиця.
Немовля з очищами провидця
кропить сіно золотим струмком.

ВОРОЖІННЯ

Впало серце.

І завмер годинник.

Ніч стояла в половині снів.

Папороті квіт на лоні виник,
і розтанув вифлеємський сніг.

Скрипнув під ворожкою стілець.

Зашморгнулась у петлю підкова.

Засміялась дівчина бузкова
і обсипалась, мов попілець.

Міф

Той вершник, що не перейшов ріку,
вночі в нас викрадає душі.
Малі боги заплакали в садку,
їх сльози, ніби груші, —

все гуп та гуп,
але трава стоїть
незім'ята,

незаймана,

як вістря...

Бо то є плач потоплених століть,
що є,

були

і лишаться опісля.

Різдвяний празниковий настрій
 пригадується з першим снігом.
 Морозяна весела гра
 й самотня тиша, вистелена біло.
 Таке щемке і загадкове щось,
 немов ялинка десь на дні печалі,
 на вулиці дитячій блимне світлом
 так різнокольорово з різних вікон.
 Іде Мороз, посвистує у вуса,
 цукерки в торбі, яблука, горіхи,
 снігур у пазусі, зайці у рукавицях,
 під шапкою — озимина зелена.

ЛЮДИНА ТИХА,
МОВ ДОЩ

Михайлові Москаленкові

По сходах дощ іде,
танцює на помості.
По сходах дощ веде
когось до мене в гості.

Я сам собі.
Я сам.
Я твердь геометрична,
де голосам, як псам, —
холодність фосфорична.

Я сам собі рідня,
я сам собі пустеля,
з розпеченого дня
на мене ллється стеля,

і це не зветься смерть —
це дощ нам кропить в очі,
і вітру круговерть,
що пил з каміння точить,

і це не зветься час,
це бризки колють в вічі.
Я весь у цих дощах,
що не проллються двічі.

ЗОРЯ ТВОГО ЛИЦЯ

Я втратив голову, нащо вона мені,
і що мені тепер всі знахідки і втрати...
Горять очей твоїх немислимі вогні,
і в них мені повік судилося згорати.

Кохана — іній свят, і буднів сірий тлум,
і золото добра, і темні стіни суму...
Нехай і цілий світ бере мене на глум,
тебе обережу від чорних буднів глуму.

Тікаєш ти, мов птах від пострілу ловця,
немов хистка ріка під веслами рибалки.
А світло, що несе зоря твого лиця, —
на всі троянди літ, на всі мільйонні скалки.

Кохана — іній свят, і буднів сірий тлум,
і золото добра, і темні стіни суму...
Нехай і цілий світ бере мене на глум,
тебе обережу від чорних буднів глуму.

Якби ти знав, як важко бути звіром,
коли вистежується кожний крок.
Крізь окуляр, спрямований вампіром,
ти лиш мішень в сукупності дірок.

З її твердого танучого круга,
як з тіла власного — далеко не втечеш.
Кохана кличе, а чи смерть-подруга?
Від гону зради бісер кроків тчеш.

Та все одно попався. Все одно
невшкоджених капкан не відпускає.
Тікає берег. Втома чує дно.
І зашморг місяця стискає.

У клітці лісу чути запах ґрат,
як всесвіт пахне зорями, приміром.
Та вмерти звіром легше устократ,
аніж ніким. Ніколи. Навіть звіром.

ЧАША ГНІВУ

Війна починається з тихого співу,
від запаху крові у ніздрях коня,
і серце веселою чашею гніву
вихлюпує в очі лукавого дня.

Це програна битва. Облізла музика.
В агонії снів донкіхотський вулкан.
Обожнює бритву юрма без'язика
і п'яти останнього з могікан.

І доки раює ганьба, як повія,
і совість, і встид розпанахує в блуд,
шкварчить веремія, мовчить Єремія
і бидло зоветься "український люд",

і все починається з тихого співу,
кінчається пуком з німої душі,
і хочеться вранці лиш тиші і пива,
й натхнення — вибльовувати вірші, —

не буде землі, ні свободи, ні миру,
ні втрат, ні звитяг не буде без війни.
Поскнієм по норах, як миші без сиру...
Засни, моя пам'яте, люлі, засни.

ВІЧНИЙ НЕВДАХА

Вічний невдаха схожий на птаха.
Вгору злітає, безмір ковтає,
в просторі тоне, мов тінь.
Небо його хата. Ніч — ковдра волохата.
Сльози, як пил — золоті.

Щось повинно трапитись. Шляк повинен трафити
цю безрухомість німу.
Сон повинен канути, ранок настанути,
тьми зруйнувати тюрму.

Серце тривожне. Світло порожне.
Осені шкіра спадає до ніг.
Стоптано втрати. Зламано грати.
Кольором стрічі забарвлено сміх.

Волею хворе, небо і море
знає дитя, наче грань, мов карниз.
Вічний невдаха схожий на птаха,
твердо ступає з кручі вниз.

Боже всесильний, дух семикрильний,
жесту і звука тон безпомильний.
Вічний невдаха з долею птаха,
квола нудьга не согірше, як плаха.

Небо — його хата,
ніч — ковдра волохата, слъози — мов пил, золоті.
Вічний невдаха-ха, схожий на птаха-ха,
в просторі тоне, мов тінь.

Щось повинно трапитись. Шляк повинен трафити
цю безрухомість німу.
Сон повинен канути, ранок настанути,
тьми зруйнувати тюрму.

СНІГ ПО ВОДІ

Над морем сніг, над небом і над зорями.
У шумі мурашиної юрми літа,
що нам здаються неозорими,
минають, як і ми.
Сніжини зір і долі розчиняються.
У безмірі зими — за роком — вік.
А Той, хто понад нами все вчиняє це,
від нас лишає лиш тепло повік.

Благаю серед хаосу безликого,
над окраєм всевишньої води —
усі, кого любов мені накликала,
зостаньтеся зі мною назавжди.

Навіть тоді, як все минає, навіть тоді,
сніг по воді ступає. Бог по воді.

Доки чути усміх і зітхання,
голосів прадавніше лиття,
всесвіт, іменованій коханням,
нас оберіга від забуття.
Назване ім'я твоїм сьогодні
вже не кане снігом по воді.
Губи, перелиті у Господні,
вже не взять непам'яті-біді.

Від імені до імені провалля
долає голос, наче світло зір.
Ми віримо беззахисно-зухвалі,
що морок не поглине нас, мов звір.

Поклич мене і сміхом серед снігу
озветься промінь голосу твого.
Назву тебе і спалахом у бігу
нас викарбує вічності вогонь.

Благаю серед хаосу безликого,
над краєм всевишньої води —
усі, кого любов мені наклікала,
зостаньтеся зі мною назавжди.

Навіть тоді, як все минає, навіть тоді,
сніг по воді ступає. Бог по воді.

Доки чути усміх і зітхання,
голосів прадавніше лиття,
всесвіт, іменований коханням,
нас оберіга від забуття.
Назване ім'я твоїм сьогодні
вже не кане снігом по воді.
Губи, перелиті у Господні,
вже не взять непам'яті-біді.

ТІНЬ

Зима задме пелюстями сніжин.
Весняні тіні яблуні, як зморшки.
А літо в осінь, мовби тінь біжить.
Але в тобі не кане анітрошки.

Й коли останній відлік настає
і рветься лист в останньому тремтінні,
і озирнешся - «Друзі, де ви є?!», -
за спиною нікого, окрім тіні.

Я тінь твоя, тебе я бережу,
з тобою мчу через поля і гори.
І навіть море, знаєш, навіть горе
з тобою, наче тінь перебіжу.

Згадай мене з дитячих бистрих літ,
що граються пташиною гурбою.
Я тінь твоя, що рониш ти, мов плід.
Ми, власне, не прощалися з тобою.

Я світлотінь від зірки над зимою.
І не горюй, минеться все, дарма!
Я тепла тінь, твоє тепло зі мною.
Тебе не буде, то й мене нема.

Як тінь твоя тебе я бережу,
з тобою мчу через поля і гори.
І навіть море, знаєш, навіть горе
з тобою, наче тінь перебіжу.

ВНОЧІ ЛЮБИТИ СОНЦЕ

Морок горить льодяним вогнем,
слина в роті закипає.

Все, що в тобі звалося днем
в колапсі ночі потопає.

Ким ти можеш бути - ніхто не збагне,
африканцем, янкі, японцем.

Але навчися у мене, навчи мене
вночі любити сонце.

Сняться вві сні світлі пісні.

Як їх вловити, як розбудити?

Вранці проснешся - мов схаменешся,
учишся знову по лезу ходити.

Місяць, як сон в ополонку пірне.

Скресає лід, воскресає сон цей.

Від летаргії спасіння одне -
вночі любити сонце.

Ми народилися. Світ постарів.

Підсліпувато запитує - хто це.

Кров чи вино від удару між брів
пахне, як оцет?

Але є ще уста, в яких віра проста,
що поцілунок є сліз охоронцем.

Ти в мене є, сонце моє.

Отже, ніхто в мені силу не вб'є
вночі любити сонце.

ЛЕБЕДИНА ВІРНІСТЬ

Пам`ятаєш, мила, як зустрілись ми,
Я блукав світами на однім крилі.
І спинився якимось перед ворітьми,
при воротях того дому у однім селі.

Мандрівний художник, мій незнаний брат,
на твоїх воротах пару лебедят
змалював, бо рідні так заповіли, -
щоби діти і онуки вірними були.

Лебеді над хатою в небі б'ють крильми.
Пригадай, кохана, як зустрілись ми.
Мчать літа на крилах. Рік мина, як день.
Лебедина вірність є поміж людей.

І весну, і літо ми пройшли удвох.
Підростають діти. Береже їх Бог.
З батьківського дому вирушать у світ.
Змахом крил їх в путь проводять лебеді з воріт.

Лебедів на вікнах випише зима.
Але у любові старості нема.
Пригорнусь до тебе, як у юні дні.
Лебединий колір є у сивині.

НЕБО

Валерію Євтушенку

Коли згубила тебе любов
й перед очима лише асфальт,
і під ногами одні щурі, -
зведи но очі. Поглянь - вгорі

над нами небо, небо, небо...

Коли тобі виливає день
нові помії старих ідей,
коли тебе огортає ніч
похмурим чадом згорілих свіч,
згадай но, хто тобі шле до ніг
з німої пустки античний сніг,
згадай но - ти ще не зовсім звір,
зведи но очі до Божих зір!

Над нами небо, небо, небо...

Так починається віра в себе,
так омивається порох сірий.
Я вже нічого не хочу, тільки
в тебе вселити краплину віри.
Я вже нічого не хочу, тільки
кожного ранку бачити небо,
бачити вранці, як сходить сонце,
знати про те, що є хтось понад нами!

Над нами небо, небо, небо!

ЩИРЕ СЕРЦЕ

Миколі Григоровичу Гоменюку

У щирого серця мова проста -
чесні діла, чисті вуста,
воно за гривнею не трясеться.
Для щирого серця не дивина,
що усміх - найбільша чеснота одна.
Добро - до серця, лихе - від серця.

Нехай же нам посилає день
такі серця і таких людей.
Хай не забира невмолимий час
просвітлену пам'ять про щирих вас.

Бо щире серце, - воно сміється,
від нього всякий тепла нап'ється,
при ньому кожен щасливий буде.
Про щире серце подбаймо, люди.

Про щиру людину хтось каже: "Дивак,
чого сміється - все добре так?
У пазусі, видно, добрячий камінь?"
Як ситий голодного обмине,
так задрісний щирого не збагне.
Отак повелося вже в нас віками.

Нехай же нам посилає день
світлі серця і добрих людей.
Нехай закарбує квапливий час
просвітлену пам'ять про щирих нас.

Бо щире серце, - воно сміється,
від нього всякий тепла нап'ється,
при ньому кожен щасливий буде.
Про щире серце подбаймо люди.

ПЕРЕХРЕСНЕ ТАНГО

Прозвучав пінг-понг каблуків
десь на перехресті віків.
Без надриву і без жалю
я тобі сказав — люблю.

Телефон задзвенить, мов скло,
упадуць намиста краплі червоні.
Позбираю крихти губами на лоні,
кину птахам, що прошили тло.

Листопадові зорі кленові
обцілює вітер, оголює віть.
Все повинно згоріть для нової любові,
все повинно згоріть.

Все, що я шукав у тобі —
небеса очей голубі.
Все, що ти лишаєш мені —
цей віконний хрест на стіні.
Все, що непомітно згаса,
як осінні ці небеса,
все, що спопеліло в мені —
цей осінній хрест на стіні.

Ніби клен навпроти стіни
я чинив осінній протест,
а з віконної глибини
затремтіла тінь, наче хрест.

Опадала тінь від вікна
на стіні, як схрещення крил.
Отже має хрест і стіна,
і стіна не має вже сил.

Пробувати у самоті,
ждати перемін у житті,
що чадить, як вутле авто,
в очі — ти ніхто, ти ніхто!

Листопадові зорі кленові
обцілює вітер, оголює віть.
Все повинно згоріть для нової любові,
все повинно згоріть

Все, що я шукав у тобі —
небеса очей голубі.
Все, що ти лишаєш мені —
цей віконний хрест на стіні.
Все, що непомітно згаса,
як осінні ці небеса,
все, що спопеліло в мені —
цей осінній хрест на стіні.

ПО ТОЙ БІК ЗЕЛЕНОГО СВІТЛА

У мороці, на дні бездоння,
по цей бік пустки й ніщоти
я притуливсь до підвіконня,
гадав, — що є на світі ти,
що сміх дорівнює печалі,
що поміж ними пусткома
в балачці, німоті, кричанні
безодня корчиться німа,
що скільки лагідної муки,
тепла і відчаю краси
несуть вуста, манливі руки,
пир'їни брів, як полюси,
стинають і злітають вгору,
і підіймають небеса.
Над нами всесвіт нависа.
В цю пору, на фальшив'я хвору,
щогою дотуливши скло,
зігрів його і ожило...
І зоремісячною кров'ю
заграло, мов п'яний бурштин,
вікно звичайне під корою
старого бруду. Хмільний штиб
навіює банальну втіху —
з нічого вимріяти все...
Якби ж я мав джерела сміху
і течії, що нас несе,
і шибки лодію глибоку
(з бурум'я плину вирина), —
я знав би — хто там, з того боку
так прикипає до вікна.

ОБІТОВАНА

Андрієві Охрїмовичу

Це я — зашнурована в шори мішень.
З нори напівкрок — крововилив у ніч.
Свободою хліба я ситий лишень,
сутулою волею протиріч.

Холодної крові, слизької, мов страх,
здіймається дим, розвівається прах.
На сірих вітрах обцілованих лиць
розкручені зашморги блискавиць.

Мара маячить. За морями зоря,
Мов кінь мене мчить, не дає відпочить.
Займається світ. Обсипається з віт
маротно замаєний квіт.

За маєвом маєво. Маємо день.
За пустинню відчаю море пісень.
За морем гілля майорить звіддаля.
За маревом моря кривава земля.

Твердиня ізнов підіймається з дна.
Одна від правіку. Самотньо одна.
Бо витопив Бог тих, хто звались людьми,
до себе забрав твердокостих з кістьми.
І світить нам зорі. І кличе з пільми.
Та в мареві ми.

Мурахи на цукрі минушого дня,
на дикому вітрі невгорнутих пущ.
Бліда маячня, невтолима бридня...
Господь зустрічає німого коня,
і падає вершник в обвуглений кущ.

ЗОВСІМ НЕ ТЕ

Спочатку виник він, коли рушала крига.
Хрипкий морозний дзвін.

Майнув. Минув. Відлига.

За ним пішла вона, немов струна за звуком.

Ї постать її луком зненацька випина
раптовий вітровій. Пустельна лейкемія
лишила пробіл свій, узір на тілі змія
ранкового шосе у чистоті порожній.

Це янгол? — Подорожній. Змія його пасе.

Ї серце він смутне за звичної потреби,
одним із власних ребер, мов яблуко протне.

Зіграєш на ребрі і назовешся звуком.

Вона напнеться луком розчахнутим д'горі.

Хто він? Ї хто вона? Шемріли скрипи сходин.

Він звук. Вона струна. Підземні переходи,
як підземельний грім відлунювали луни.

Хто ми в цій плинній грі?

Ми звуки й струни...

Ми в штольнях висимо, гойдаючись за руки.

Не струни і не звуки. На відстані розлуки...

Історія — ха-ха, сумна аж майже вічна.

Дослідження гріха віч-на-віч з ним. Трагічна
між пальцями змія легенд заворушилась.

Шепоче — так, це я, ми з ним, я з ним
лишилась.

САД БІЛЯ ПУСТКИ

Володі Радченку

Вночі мені сниться, як гола ялиця
в багатті згорає.

За вікнами лиця колючі, мов глиця
і музика грає.

І сіє склепіння розсіяне світло,
мов серце одквітло,
І сипле вогонь племенисті пелюстки
на сад біля пустки.

На звалищі тіней лиш глина та іней,
та сльози всевишні
зі світлого соку — на зірку високу,
на сад вкола вишні.

А місяцелик, наче прихист комети,
гніздовище білок,
як сміх іскрометний і гріх безпредметний,
мов стрільчик без стрілок,

годинник розпластаний. Плин голосів
у смолі проступає.
І сієво, сієво, сієво, сі...
в саду потопає.

КОРАБЛИК

Ігореві

Був собі малий кораблик
з аркуша в клітинку,
зроблений після уроку,
на малій перерві.

Понесла весела хвиля
корабля малого
у великі сподівання,
у хвилястий світ.

• Тебе, малий кораблику, несе любов моя.

Пливи, щоб повертатися на круги своя.

Пливи, малий кораблику, пливи у плинний світ.

Пливи, щоб повертатися через десятки літ.

Береги минають швидко,
глибшає ріка життєва.

Вже не видно пристанівку
звідки ти подався в світ.

Дно безжально намокає

і реве колюча хвиля,

і рука потрібна дружня,

щоб вітрило обігріти.

Все одно тебе, кораблику,
понесе потік бурхливий.

Головне одне, кораблику,
щоби вітер був щасливий.

Хай фортунить нам, кораблику,
на роздоллі молодому.

Головне одне кораблику -
повертатися додому.

ЗМІСТ

Іванова обітована (передмова)	5
-------------------------------------	---

I

НАСПОДІ КРОВІ

Чуєш, Таню	8
Мова йде про туман	9
Нам	10
Балада про коней	11
Можна я буду на тебе молитись	12
Альпіністи	13
Вирізьбив на серці	14
Вишні, заплетені у вінок	15
Вікна	16
Вогонь	17
Вовкулака	18
Глеви	19
Догори дном	20
Жінка в неоновому	21
Загибель	22
Зимовий вокзал	23
Їдучи пішки після дощу	24
Ікар на автостраді	25
Коли криваві ковтають крижини	26
Коли ти приходиш	27
Лице ночі	28
Лікарня №	29
Мальві	30
Ми все спалили	31
Місто риб	32
Мов грудочка птаха	33
Мов зеленим фломастером	34
Молитва	35
Моя душа — про нелюбов	36
Мушля	38
Наближення	39
Наркотичний сон	40
Не розтулити	41
Нитками смоли	42
Нічне повернення	43
Передвечір'я	44
Під лиском льоду	45
Пісня для дерева без крони	46
Пісня неприкаяного	47
Пісня про кавунового Бога	48
Погляд зі сцени	50
Погляд з осінньої пилки	51

Політ	52
Це жалюгідно	53
При світлі	54
Прогулянка	55
Протистояння	56
Ранній сніг	57
Самоіронія	58
Сон	59
Сьогодні день подібний на четвер	61
Ти	62
У братньому колі	63
У кратерах джерел	64
У траву наших тіл	65
Уявний маршрут	66
Хтось відлетів	67
Це найстрашніша страта	69
Цибуля цибула	70
Ці люди	71
Щедрівка для України	72
Щось несправжнє	74

II

ТАНЕЦЬ НАД ПОЛУМ'ЯМ

Передчуття	77
Товариство	78
Хроніка	79
Борщ золотий	80
Ми — пізні квіти, найдорожчі	81
Погляд у зимову шибку	83
Кафе	84
Липень. Ранок. Біла комори	85
Осінній кінь	86
Легенда	87
Княгиня	88
Рікою ночі плив як дим	89
Переждати цей дощ	90
Скло	91
Лови	92
Срібні русла світла	93
Над рікою, край поля мале журавля	94
Київська черешня	95
Ти, як туманність Андромеди	96
Телефон уночі не розбудить	97
Привокзальний дощ	98
Коли увечері ввіймав я рибу мідну	99
Фантазія	100

Не втрачаючи надії.....	101
Ти вся нага, немов зернина	102
Це банальна затерта	103
Тільки й болю було.....	104
Любилися	106
Зимовий птах	107
Стражниця	108
Передостання версія	109
Туди оглянься.....	110
Уздовж морської ночі.....	111
Приреченість	112
Натюрморт	113
Оksamитова казка	114
Зи-ма	115
Бурштиновий рай	116
Ранок	117
Друзі	118
Мама	119
Зрада	120
Початок	121
Листя	122
Як довго і марно глухими ночами.....	123
О мрійнику, довірливий невдахо!	124
В глухім каньйоні, храмі божевілля	125
Відеохронопис	126
Нетаємна вечера дощової пори	127
Озоветься духом чоловіка	129
Ворожіння	130
Міф.....	131
Різдвяний празниковий настрій	132
Людина тиха, мов дощ	133
Зоря твого лиця	134
Якби ти знав, як важко бути звіром	135
Чаша гніву	136
Вічний невдаха	137
Сніг по воді	138
Тінь.....	140
Вночі любити сонце	141
Лебедина вірність	142
Небо	143
Щире серця	144
Перехресне танго	145
По той бік зеленого світла	147
Обітована	148
Зовсім не те	149
Сад біля пустки	150
Кораблик	151

Іван Козаченко
ОБІТОВАНА

поезії

Видавець Телепрескорпорація «Республіка»

Гравюри - Валерія Євтушенка

Редактор Тетяна Крижанівська

Художньо-технічні редактори В. Шведюк, І. Міллер

Підписано до друку

Формат А5

Обл.-вид.арк. 3,35

Друк офсетний.

Наклад 2000

